

● VÄIKE IIVE

Läänemaa kaotas aastaga 274 inimest

Aastaga vähenes Läänemaa nelja omavalitsuse elanike arv 274 inimese võrra, mis on viimase viie aasta suurim kahanemine.

MALLE-LIISA RAIGLA
malleliisa@le.ee

Kõigi omavalitsuste juhid ütlesid kui ühest suust, et elanike vähenemist vedas loomulik iive ehk inimesi suri aasta jooksul rohkem kui sündis. Rände mõju elanike arvu vähenemisele on väike.

Möödunud aastal sündis Läänemaal ligi 40 ehk kahe klasi komplekti jagu vähem lapsi kui 2023. aastal. Võrreldes 2020. aastaga oli aga sündimus ligi 80 lapse võrra väiksem.

„Rände oleme pidama saanud, lapsetegemine on jäänud unarusse,” ütles Haapsalu linna pea Urmas Sukles. Tema sõnul on elanike arvu vähenemine üle-eestiline probleem. Mullu kasvas rahvaarv vaid Harjumaal, Tartumaal ja Hiiumaal.

„See on valitsuse regionaalpoliitika, Tallinn tõmbab,” ütles Sukles. Ehkki tema sõnul on rände Haapsalus tasakaalus, ei tõtta end Haapsalu elanikuks registreerima inimesed, kelle elukoht on nii Haapsalus kui ka Tallinna vanalinnas, sest Tallinna elanikuks saadakse rohkem soodustusi.

Kampaaniaga elanikuks

Haapsalul pole elanike meelitamiseks lisasoodustusi Suklese sõnul plaanis teha. „Peale maksma ei hakka,” ütles Sukles. Aastate eest korraldas linnavalitsus elanikuks registreerimise kampaaniaid, mille käigus loosisi välja televiisoreid, kuid erilist tulemust need linnapea sõnul ei andnud.

Rahvaarvu muutus Läänemaal

Aasta	Haapsalu	Lääne-Nigula	Vormsi	Lääneranna	Kokku (muutus)
2025	12 822	7189	445	5090	25 546 (-275)
2024	12 998	7201	454	5168	25 821 (-204)
2023	13 106	7269	452	5198	26 025 (+367)
2022	12 876	7120	444	5218	25 658 (-139)
2021	12 999	7155	407	5236	25 797 (-208)
2020	13 174	7153	397	5281	26 005 (-462)
2019	13 430	7195	404	5438	26 467 (-201)
2018	13 516	7239	419	5494	26 668 (-179)
2017	13 596	7224	425	5602	26 847 (-300)
2016	13 768	7256	415	5708	27 147 (-355)
2015	13 934	7331	415	5822	27 502

■ Haapsalu ■ Lääne-Nigula ■ Vormsi ■ Lääneranna

Eelmise aasta lõpus korraldas elanikuks registreerimise kampaania Läänemaa omavalitsustest vaid Lääne-Nigula vald, kes lubas möödunud aastal end valda sisse kirjutavate vahel välja loosida 200eurose kinkekaardi.

Kampaania algas novembri keskpaigas ja selle jooksul registreeris oma elukoha Lääne-Nigula valda 47 inimest. „Põ-

himõtteliselt iga päeva kohta üks,” ütles Lääne-Nigula vallavanem Janno Randmaa.

Aasta jooksul vähenes Lääne-Nigula elanike arv 12 inimese võrra. Loomuliku iibega vähenes elanike hulk 25 inimese võrra, kuid samas kolis valda elama 11 inimest rohkem, kui seal lahkus.

„Võiks ju olla sama number plussmargiga,” ütles Randmaa.

Samas tões ta, et viimastel aastatel ongi elanike arvu vähenemine olnud paarikümne ringis ja mõnel aastal on elanike hulk ka pisut kasvanud.

Lääne-Nigulas torkas silma, et enim vähenes elanike arv Ristil – 42 inimese võrra. Randmaa sõnul on selle muutuse põhjus elukoha andmete uuendamine ehk see, et naaberkülas elav inimese märkis mullu oma eluko-

haks tegeliku aadressi. Rõuma ja Paslepa külas kasvas elanike arv üle kümne inimese võrra.

Üle mitme aasta vähenes elanike arv Vormsi vallas, kus viimased viis aastat on elanike arv vähehaaval tõusnud. Tänavu vähenes Vormsi registris olev inimeste arv üheksa võrra.

Vormsi vallavanema Triin Lepa sõnul pole ta jõudnud veel arve täpsemalt vaadata,

kuid aasta lõpus suri mitu saareelanikku ja sündis mitu aastajooksul vaid üksikuid.

Samuti mängib rolli inimeste tavapärase ränne, lisas Lepp. Näiteks kipuvad end valla elanikuregistris välja kirjutama inimesed, kelle lapsed mandril kooli lähevad.

Ka Vormsi vallavanem ootab, et inimesi juurde tuleks. „Kui on inimesi, siis vald areneb,” ütles Lepp.

Töö viib Pärnusse

Lääneranna vallas jäi mullu elanikke 77 inimese võrra vähe- maks. Lääneranna vallavanem Ingvar Saare sõnul on sellele kaks põhjust: sündidest suurem suremus ja töö tõttu Pärnusse kolimine. Lääneranna vallast kirjutas mullu end Pärnu linna ümber 48 inimest.

„Mis on ka igati loogiline, sest keskuslinnas on töö leidmine kergem,” ütles Saare. „Kui tööd pole, siis niisama õhust ja armastusest kaua ei kesta. Kui on ettevõtlikke inimesi, kes maapiirkondadesse töökohti loovad, tuleb seda igati toetada.”

Saare lisas, et koolivõrgu korraldamise tõttu valla elanike arv ei muutunud.

Läänemaa elanike arv on olnud viimased kümme aastat pidevas languses. Ainus erand on olnud 2022. aasta, mil Läänemaa elanike arv Ukraina sõjapõgenike arvelt 367 inimese võrra tõusis. Kümne aastaga on Haapsalu, Lääne-Nigula, Vormsi ja Lääneranna vallas elavate inimeste arv ligi 2000 võrra vähenenud.

Haapsalu peatänavat võib oodata ümberehitus

Haapsalu Posti tänava ekspertiis näitas, et ehitaja on kivisillutise rajamisel rikkunud ehitustehnoloogiat ja tänavat ootab halvimal juhul ümbertegemine.

Haapsalu aselinnapea Innar Mäesalu ütles Lääne Elule novembri lõpus, et linnavalitsus vaidleb ehitajaga, sest too ei tahta vigu tunnistada. Sellepärast telliti sõltumatu ekspertiis firmalt T-Konsult, et saada vastus, kas YIT AS on kasutanud Posti tänava ehituseks õiget tehnoloogiat.

„Sõidutee ehitamisel on rikutud ehitustehnoloogiat,” võttis Posti tänava ekspertiisi teinud T-Konsult projekterimise tegevjuht Riho Eichfuss ekspertiisi lühidalt kokku.

Ehitusvigu on eksperdi sõnul siiski võimalik parandada. „Üldiselt on kõik võimalik, küsimus on hinnas,” tões Eichfuss.

Mäesalu ei kommenteerinud ekspertiisi, sest linnavalitsus pole selle tulemusel veel tutvunud. Samal põhjusel ei andnud

Posti tänav

- Posti tänava remont algas 2021. aasta 5. juulil, tänav avati pidulikult 9. juulil 2022.
- Posti tänavat ehitas AS YIT, projekteris Teedeprojekt OÜ ja maastikuarhitektuurse lahenduse lõi Lootusprojekt OÜ.
- Haapsalu peatänava remont läks linnale maksma 3,65 miljonit eurot, millest miljon eurot tuli riigilt.
- Ehitaja garantii Posti tänavale kestab 2027. aastani.
- Ekspertiis läheb linnale maksma ligi 6000 eurot ja selle tegi Riho Eichfuss firmast T-Konsult.

ALLIKAS: LÄÄNE ELU; HAAPSALU LINNAVALITSUS

kommentaari tänava ehitatud YIT.

Eichfussi sõnul kasutati Posti tänava rekonstrueerimisel keerukat konstruktsiooni. „Tõenäoliselt teekatetest kõige keerukamat,” nentis ta. „See on täieli-

kult käsitöö, hästi töömahukas ja eeldab sedagi, et sel mehel, kes seda katet laob, peavad ka oskused olema.”

Kivisillutis katab nii 18 aastat tagasi remonditud Karja tänavat kui ka nelja aasta eest remonditud Posti tänavat, kuid need on ehituselt erinevad. „Katted on erineva tööpõhimõttega,” selgitas ekspert. „Karja tänava puhul nägi tehnoloogia ette sidumata katte. Seal on vuugid täidetud sidumata seguga. Sellise sidumata katte remont ja ümberladumine on palju lihtsam.” Posti tänava kate on Eichfussi sõnul täiesti jäik.

Olukorrast selguse saamiseks avas T-Konsult neljas kohas sõidutee sillutise. Ekspertiis tuvastas vajumisi ülekaiguradadel. Vajumisi või puudulikkude kandevõimet ei tuvastatud kohtades, kus on looduskiivist sillutis. „Seal on põhiprobleem, et vuugitaitetoon mureneb,” ütles Eichfuss.

Vuugitaitematerjali külma- kindlus ei ole piisav. „Julgen öel-

da, et kui ehitaja oleks kõik õigesti teinud, oleks meil seal ikkagi seesama mure. A ainult see protsess olnuks aeglasem,” lausus Eichfuss.

Ekspertiis pakkus välja ka remondimeetmed kohtades, kus vuukide lagunemine pole nii ulatuslik, et kate oleks täitsa ära lagunenu. „Sai välja pakutud üks vuugitaitematerjal, millega oleks võimalik remontida. Eribetoon, mida nimetatakse jootebetooniks, peaks olema sobilik,” lausus Eichfuss.

Kui selle materjaliga õnnestub vuugid 3–4 cm paksusel täita, siis saaks teekatet remontida. „Aga seda eeldusel, et kivid on ilusti oma pesas kinni, et nad ei ole sängituskihi küljest lahti tulnud,” lausus Eichfuss. „Kui see ei õnnestu, siis on alternatiiv sisuliselt uue katte ehitamine.”

Eichfussi sõnul näitasid laborisse viidud proovid, et sängituskiht ei nakku sillutiskividega piisavalt. „Sängituskihil on

tugevus olemas, vaatamata sellele, et see pole korrektselt paigaldatud. Aga see ei lase vett läbi nagu peaks, nii et sellega kaasnevad probleemid. Nake kiviga peaks olema tugev ja seda kahjuks seal praegu pole.”

Ekspertiis tuvastas, et nii kõnnitee kui ka eraldusriba ehitamise käigus muudeti konstruktsiooni. Projekti järgi pidid 5 cm kõrge ja 10 x 10 cm pealispinnaga nn täringukivid minema betooni sisse, kuid need pandi sidumata segusse.

„Minu arvates oli see õige otsus, sest sellega hoiti ära tegelikult suuremad probleemid,” lausus Eichfuss. „Aga kivid oleks pidanud olema kõrgemad, et need suudaks nihkepingeid vastu võtta, ja olema laotud ikka tihedalt külg külje vastu.”

Eichfussi sõnul on praegu kivid laotud üksikest võrdlemisi kaugele ja need pole piisavalt kõrged. „Autoga kividele sõitmine keerab need välja. Koos konstruktsiooni muudatusega tulnuks

muuta ka sillutiskivide kõrgust,” ütles ta. „Eraldusribal, kus on kasutatud täringukive, ei aita muu, kui et tuleb ümber lapata. Õige oleks ka kõrgem kivi panna,” ütles Eichfuss.

Üks probleem on eksperdi sõnul seegi, et kohati on vihmavei kõnniteed kahjustanud. „Eriti majaservades, kus vihmaveerennid lasevad vee otse tänavakattele, on vuugid tühjaks uhtunud ja seetõttu kivid ei püsi,” tões Eichfuss.

Ekspert nentis, et üldiselt on sadamevee äravool hästi projekteeritud. „Kohati on see ilusti lahendatud, aga kohati seda tehtud ei ole ja need ongi kohe murekohad, kus uhtumine tekib,” märkis Eichfuss.

Kõnnitee ehitusega oli ekspert üldjuhul rahul. „Enamasti on konstruktiivselt täitsa okei. Kohtades, kus autod üle sõidavad, tulnuks ehk tugevam alus ehitada, aga väga hullusti asjad siiski pole,” nentis ta.

URMAS LAURI

● JUHTKIRI

Ehk peataks rong rände

Astaga on põhja- ja lõunalaanlaste arv taas kahanenud, seekord 274 inimese võrra. Elanike kahanemistrend on kestnud juba pikemat aega ja ei tulnud muudatust seegi kord. Ainus kasvuaasta oli Vene-Ukraina sõja algusele järgnenud 2023. aasta, mis tõi Läänemaale sõjapõgenikud ja pole tegelikult mingi põhjus rõõmustamiseks.

Elanikkonna kahanemisel on tavaliselt kaks põhjust. Üks on loomulik iive, kus inimesi sureb rohkem kui sünnib. Teine on migratsioon, kus inimesed kolivad maalt ja väiksematest linnadest ära suurematesse linnadesse ja nende ümbrusesse. Tänavu tegid oma tööd mõlemad, peamiselt loomulik iive, mille suhtes on kohalikul omavalitsusel raske midagi ette võtta.

Teise suuna, inimeste mujale kolimise ümberpööramiseks on omavalitsused proovinud kasutada eri nippe, sealhulgas näiteks kingituste jagamist või loosimist värsketele elanike registrisse lisandutele. Kardetavalt on need meetmed aga põgusad ja annavad lühiajalise tulemuse. Juba mõne aja pärast on need uued omavalitsuse elanikud kirjas mõnes teises omavalitsuses, kust on vaja saada järgmine hüve, näiteks lapsele kooli- või lasteaiakoht.

Väiksemad omavalitsused ei suuda Tallinna või Tartuga ei lühemate ega pikaajalisemate hüvede pakkumises võistelda. Tallinnaga ei suuda kohati inimeste ligimeelitamisel võistelda isegi Tartu. Suures linnas on rohkem haridust, kultuuri, teenuseid, meelelahutust, töökohti, eneseteostusvõimalusi. Kõigele lisaks on seal ka sünitushaiglad. Nii jääbki väiksema paiga väljaloositud kinkekaardi või teleri mõju väga üüriseks.

Migratsiooni mõju ei saa kindlasti kaotada, küll aga saab seda leevendada. Näiteks pakuks leevendust tihedam, kiirem ja mugavam transpordihenduse suurte keskustega. Kui Tallinna kesklinna saab kolmveerandi tunniga nii Viimsist kui ka Taeblast, nii Jürilt kui ka Kullamaalt, hakkavad Taebla ja Kullamaa inimestele elukohtadena palju enam huvi pakkuma. Lühidalt, toodagu rong tagasi – ehk peatab see väljarände.

● TEISED LEHED

Rüütel ajastute tõmbetuultes

ÕHTULEHT. Arnold Rüütli, Eesti kolmanda presidendi Konstantin Pätsi ja Lennart Meri järel, lahkumine 96. eluaastal on toonud järelehüüetes välja, kui palju ajalugu ja rollide ning varjundite muutusi on meil, eestlastel, tulnud nii 20. kui ka 21. sajandil läbi elada, kirjutatakse ajalehe juhtkirjas.

Kes meenutab Arnold Rüütli kui silmapaistvat põllumajandusteadlast, kanget Saaremaa poissi. Kes jõulist karjääri teinud tippkommunisti. Kes toob välja, et Rüütli oli mehisust hakata vastu laguneva impeeriumi siiski veel valusalt hammustada võivatele juhtidele Kremli, öeldes kaks korda ei ja tõi tõi tõi sekundiga vabadusvõitlejaks. Mõned meenutavad Rüütli otsusekindlust öelda vastu ootusi jah Euroopa Liitu astumisele, hoolimata populistlikest ahvatlustest protsessi pidurdada.

Jah, ta võinuks enam aidata, kaitsta, kaasmaalasi rohkem repressioonidest säästa, kuid oli paljusid, keda ta ka kaitses. Orienteerumine Nõukogude okupatsiooni loogikavabas õhkonnas on midagi sellist, millest me parimagi tahtmise korral tegelikult lõpuni aru ei saa, seda suudavadki täies ulatuses hoomata vaid need, kes olid selles kõrvuni sees.

● LAUSELAEN

„Olen Lihula mõisa koos mõisaansambliga elujõuliseks ja toimivaks kujundanud.”

Lääneranna muuseumi juhi kohalt lahkunud **Marika Valk**
Lääne Elu, 4. jaanuar 2025

2025. aasta nii sise- kui ka välispoliitikas

Igasugune ennustamine või ka prognoosimine on reeglina tänamatu tegevus: su sõnad kaevatakse mõne aja möödudes välja ja näidatakse – tavaliselt ülima kahjurõõmuga –, kui palju sa eksisid. Võtan nüüd siiski riski ja esitan mõned trendid, mis võiksid olla iseloomulikud 2025. aastale.

Sisepoliitikas on 2025. aasta kohalike valimiste aasta. Tänavuste valimiste eripära on asjaolu, et maksude tõustes ja uute maksude lisandudes on väga vähe tõenäoline inimeste sissetulekute suurenemine või ka samaks jäämine.

Mida siis inimestele lubada? Mida võimul olevad erakonnad saavad üldse kohalikes omavalitsustes inimestele lubada, kui igal pool igasugu asutusi kinni pannakse? Majanduskasvu lubatakse meile järjepanu juba mitmendat kvartalit, aga säärase loosungitega nagu „siit edasi saab vaid paremaks minna“, „oleme ettevaatlikult optimistlikud“ vms.

Omaette küsimus on, kes hakkab valitsema Tallinna. Kas Mihhail Kõlvarti liit Jaak Madisoniga toob Keskerakonnale nii venelaste kui ka eestlaste häälde? Samas ei saakski välistada Keskerakonna naasmist võimule Tallinnas, kuid mitte niivõrd Kõlvarti-Madisoni tandemi tõttu, vaid sellepärast, et praegune linnavõim jätkab eelmise, keskerakondliku linnavalitsuse kurssi – soojad kohad, tetter tegevus liikluskorralduse muutmisel jms.

Vene-Ukraina sõjaga seoses tekib küsimusi ka Ida-Virumaa kohta. Kes hakkab valitsema Narvat, on ilmselt miljoni dollari küsimus. Nagu seegi, kui palju mõjutab valimistulemust Vene ja Valgevene kodanike eeldatav hääleõigusest ilmajätmine.

Laiemas pildis saab näha, kui palju mõjutavad kohalikul valimised valitsuskvaliteeti koos püsivusega – eks igaüks taha teki enda peale tõmata ja seda rahanatukest, mis üldse alles on, just enda valimislubaduste tarvis kasutada.

ERKKI BAHOVSKI
kolumnist

Maailmas aga alustavad või juba on alustanud kolm uut juhti. Kõige nähtavam neist, Donald Trump, asub 20. jaanuaril taas USA presidendi ametisse. Kindlasti üritab ta lõpetada sõda Ukrainas, kuid keegi ei tea, kuidas.

NATO-l on uus juht, Hollandi endine peaminister Mark Rutte, kes peabki läbi saama Trumpiga, et allianssi üldse koos hoida.

Ja siis on veel Euroopa Liidu kõrge välispoliitika esindaja Kaja Kallas, kes peab samuti Trumpiga läbi saama. On selge, et see ülesanne ei ole kergete killast, kui Trump on ähvardanud Euroopa Liidu toilitariifidega.

Uute juhtide saabumise kõrval jätkub mitu kurba protsessi, nagu näiteks sõda Ukrainas ja Lääne-Ida kriis. Vene-Ukraina sõja kohta ei tase suurt midagi arvata – kord on pakutud ukrainlaste suurt vastupealetungi (seda ei tulnud), siis Vene ühiskonna kokkukukkumist lääne sanktsioonide tõttu (seda ka ei tulnud). Viimastel kuudel on intensiivistunud jutud rahust, seda ilmselt seetõttu, et Trump tahab Ukrainas rahu teha.

Venemaa pressib Ukrainas peale ja seetõttu näib, et ta tahab läheneda rahukõnelustele jõupositsioonilt. Nii näiteks kuulutas Vene välisminister Sergei Lavrov, et rahukõneluste eeldus on Ukraina loobumine 1991. aas-

ta piiridest. Aga kui palju vastab see jõupositsioon tegelikkusele?

Venemaa juht Vladimir Putin kaotas 2024. aastal tähtsa liitlase, kui Süürias langes kokku Basher al-Assadi režiim, mis nõrgestas Lääne-Idas ka Iraani positsioone. Lisaks sellele läks Putin tülli Aserbaidžaaniga pärast seda, kui Vene õhutõrje tulistas alla Azerbaidžan Airlinesi reisilennuki.

Lääne-Idas ongi Assadi režiimi langemine olnud suur mängu muutja. Kuid milline täpselt, seda on veel vara öelda. Ehkki praegused Süüria režiimi juhud on olnud islamistid, on nad teinud avaldusi, et rahustada Iisraeli. Ja Süüria kodusõda ei pruugi olla läbi saanud – lisaks võimuvahetuse teostanud Hay'at Tahrir al-Shamile (HTS) on rivaale veel.

Kodule lähemale tulles näeme, et Venemaa mahitavat hübriidsõda Soome lahel ja mujalgi ei kipu kuidagi vaibuma. Siin aitavad vaid tugevad vastusammud ja koordineeritud tegevus liitlaste vahel. Ükski Läänemere riik ei peaks seisma Venemaa üksi silmitsi.

Soome eelmise presidendi Sauli Niinistö juhtimisel tehtud raport Euroopa Liidu laiapindsest riigikaitsest rõhutab vajadust minna üle sõjaaja mõtlemisele – et oleksid valmis varjendid, et igatüüpi oleks oma varud ja et majanduses saaks teha nn topelteemärgiga tooteid (ehk neid, mida saaks kasutada nii rahu kui ka sõja ajal).

Kurva jutu lõpetuseks nentigem siiski, et kindlasti leidub 2025. aastal ka midagi head – vähemalt mõne inimese isiklikus elus. Ja võibolla seda polegi nii vähe.

● **Kodule lähemale tulles näeme, et Venemaa mahitavat hübriidsõda Soome lahel ja mujalgi ei kipu kuidagi vaibuma.**

Meie kõigi ohud liikluses

Aasta lõpus elasime läbi midagi, mida poleks tohtinud üldse juhtuda. See on ka põhjus, miks see artikkel ilmavalgust näeb.

Aasta viimasel päeval sõitsime abikaasaga Ridalast autoga Haapsalu poole. Sõidu algul teavitas tütar meid telefonis Laikülas vastu tulnud veoautost, mis sõna otseses mõttes vänderdas teel ega püsinud oma sõidurajal. Tütre abikaasa osav juhtimine ja kiire reaktsioon päästsid sellel korral halvimat. Parilask „kukekivi“ vastas olevale lagedale alale keerates pääses nende sõiduauto laupkokkupõrkest. Pärast seda teavitasid nad ohtlikust veokist politseid.

Kui siinkirjutaja abikaasaga Valgevälja ja Haapsalu vahelisele sirgele jõudis, olid seal teelt väljasõidu jäljed ning teepervel kõikus veoauto ühes poolhaagisega.

Ilmselt oli teel teisigi liiklejaid, neid, kes käisid linnas või tulid linnast maale vanemate või vanavanemate juurde, et aasta viimane õhtu ühiselt veeta. Me ei saa kunagi teada, kui palju neid 31. detsembril mõrtsukjuhi käest pääses. Kuid teame, et neil kõigil läks õnneks.

Lääne Elu teatel tuvastas politsei autojuhil jooke. Siinkirjutaja nägi juhti – tal oli raskusi isegi püsti püsimisega. Nii puupüsti täis vennikest pole ma vist oma ligemale 60aastase elu

HEIKI MAGNUS

jooksul enne näinud. Ütleksin, et see tegelane oli nii täis, et teda oleks võinud ka kolm päeva hiljem ekspertiisi viia ja siis oleks ka vast jooke tuvastatud. Eestis ehk pole sellise jooke mõõtmiseks seadmeidki.

Head inimesed! Me kõik peame tegema kõik selleks, et sellised tegelased rooli taha ei pääseks. Alles nädalapäevad tagasi hukkus kaks noort inimest Läänemaal purjus juhtide põhjustatud avariides. Meie kogukond Läänemaal on väike, kõik tunnevad kõiki ja juhtunu puudutab kahtlemata igaüht. On erilisel valus, et nii noored elud katkesid traagilistes õnnetustes, purjus autojuhtide süül.

Aastaid tagasi ühel ilusal juunikuul päeval peatas siinkirjutaja Ridala kandi ühe sõiduauto. See vänderdas mi-

nu ees teel, nii et vastutulevad autod said vaevu eest. Tegin esimesel võimalusel möödasõidu ja seejärel sundpeatuse. Selgus, et juht oli purjus. See liikleja sel päeval rohkem kedagi ei ohustanud.

Küll aga vaatavad siiani viltu minu ja mu lähedaste peale tookordse juhi lähedased ja ka juht ise, et justkui minu pärast pidi tema trahvi maksma. Ent nende arvamine ei lähe mulle kuidagi korda. Vastupidi, tänu minule ei läinud see tookordne purjus juht vangi ja tänu minule jäi nii mõnigi matusetalitus sel korral ära.

Kui juhtute seltskonda, kus keegi tahab juhtumisi joogisena rooli minna, takistage teda igal võimalikul viisil ja moel. Kui juhtute nägema kahtlaselt sõitvat liiklusvahendit, helistage kohe 112. Võtte olla kindlad – olete teinud head, ainult head!

● TALVERÕÖMUD

Lumi tõi Paliverre sadu inimesi

Lumi, mõõdukad külmakraadid ja päikeseline ilm tõi nädalavahetusel Pikajalamäele talve nautima sadu suusatajaid ja kelgutajaid.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Nädalavahetuse kahe päeva jooksul käis Palivere suusaradadel üle 1800 inimese ja keskuse 14 lumerõngast ehk tuubi laenutati ligi 170 korda. „See oli meile nii uskumatu. Kõik parkimiskohad olid täis,” ütles Palivere turismi- ja tervisespordikeskuse juht Mati Kallemeets. „Kuuma joogi automaadis lõppesid joogid juba laupäeval,” lisas ta.

Suusalaenutus tõusuteel

Esmaspäeva ennelõunal oli tuubi- ja kelgumägi inimestest tühi, kuid suusatajaid jagus. Suusavarustust autosse pakkinud Jana ütles, et käis Paliveres suusatamas kolmandat päeva järjest, kuid esmaspäeval oli tema hinnangul kõige parem suusatada. „Sõitsin tunni ajaga viis kilomeetrit, see on minu kohta hea tulemus. Üle eile läks väga aeglaselt, üldse ei suutnud sõita,” ütles ta.

„Kiidan rajameistrit südamest,” hõikas suusarajalt Tiina, kes oli koos abikaasaga tulnud suusatama Riisiperest. Tiina sõnul pole ta ainuke, kes Riisiperest Paliveres suusatamas käib. „Eile [pühapäeval – toim] oli siin palju Riisiperest inimesi,” ütles ta. „Kaks ringi teen,” rääkis Tiina ja lisas, et sel korral väldib ta järsku laskumist. „Eile läks see

Palivere turismi- ja tervisespordikeskuse juht Mati Kallemeets on mures, et kelgu- ja tuubimäel ei arvesta inimesed üksteisega ja nii võivad õnnetused juhtuda.

KAIRE REILJAN

Paralepaski saab suusatada

Suusarajad on sisse sõidetud ka Paralepa metsas. „Nagu ikka, 2,5 km pikkune valgustatud ja 4,5 km valgustamata rada,” ütles Haapsalu spordibaaside juht Sulev Vare.

Vare sõnul aeti vabatehnikarada sisse juba reedel, klassikarada aga laupäeval. „Reedel ei olnud veel nii palju lund, et oleks saanud klassikarada teha,” ütles ta.

Kuna Paralepa terviserajad on populaarsed ka jalutajate seas, on igaaastane probleem, et kõndijad rikuvad ära suusaraja. Vare sõnul ei saa sellest probleemist muud moodi jagu, kui et tuleb inimesi hakata lapsest saati kasvatama.

Uisuväljakut pole spordibaasid Haapsalu Krahviaeda veel rajama hakanud. „Mõtleme liuväljale, aga vaatame ka ilmaprognoosi. Prognoos ei ole hea, jälle tuleb soe peale,” ütles Vare.

Kaire Reiljan

liiga kiireks. Nüüd saab aga metsa kaudu suusatada, et seda kiiret laskumist vältida.”

Palivere Pikajalamäel on praegu sisse aetud kuue- ja kolmekilomeetrine rada ning kokku kolm kilomeetrit valgustatud rada. „Tegime 1,5 kilomeetrit valgustatud rada juurde, kuna esialgne 1,5 kilomeetrit oli raskema reljeefiga. Nüüd tegime leebema raja, et oleks tavainimesele ka jõukohane,” ütles Kallemeets.

Uudisena on nüüd sisse aetud ka 6 km pikkune matkaraada kõndijatele ja matkajatele. „See on täiesti eraldi rada, siis ei teki suusatajate ja kõndijate vahel konflikti,” ütles Kallemeets. Tema sõnul on Palivere rajad küll nii laiad, et suusatajad ja kõndijad peaksid ka ühele rajale ära mahtuma.

„Kepikõndijad käivad raja servas ega ole nagu klassikarada sõtkuvad elevandid,” ütles Kallemeets. Suusaradu hooldatakse Kallemeetsa sõnul iga päev, enamasti õhtul, ja kui lund sajab, siis kaks korda päevas.

Kuigi nüüd on maha sadanud looduslikku lund, on Pikajalamäel sel aastal 20 tundi toodetud kunstlund, millest osa otatab veel laiali ajamist.

Tänavune talvehooaeg on Pikajalamäel esimene, millele mindi vastu suvel valminud

uues teenindushoones. Seal on koha leidnud suusa- ja tuubilae-nutus, saun ja riietusruum ning ka ruum, kus varustust hooldada.

Kallemeetsa sõnul tuleb enamik suusatajaid oma varustusega, kuid üksjagu on ka laenutajaid. „Ise imestasime ka, et suusatamine on populaarsemaks muutunud,” ütles ta.

Kui eelmisel hooajal laenutati tema sõnul kahel kolmandikul juhtudel tuubi ja kolmandikul suuski, siis praegu on tuubi- ja suusalaenutusi võrdset.

Selleks hooajaks osteti Leade-ri toetusena juurde kümme paari suuski. „Puudu on aga väike-lastele, viie-kuueaastastele sobivaid suuski, saapanumbriga 28–30,” ütles Kallemeets.

Seegi mure on Kallemeetsa sõnul lahenemas, sest kõigepealt tegi Pikajalamäel oma üritust läbi viinud Lionsi klubi Valge Daam 200eurose korjanduse ja pärast kogus koos Rotary klubiga veel 3000 eurot lastele ja noortele suusavarustuse ostmiseks. „See on uskumatu,” oli Kallemeets liigutatud.

Probleemid mäel

Uus teenindushoone annab Kallemeetsa sõnul võimaluse varasemast rohkem inimesi teenindada. „Aga ikkagi on pidev järjekord ukse taga,” ütles ta.

Kallemeetsa sõnul pahanda-vad inimesed, et keskusel pole rohkem tuube välja anda. „Kui meil oleks rohkem tuube, oleks mäel ka rohkem probleeme,” ütles Kallemeets.

Keskuse juhti panebki muretsema see, et inimesed ei arvesta üksteisega. Kõige rohkem tekib probleeme tuubi- ja kelgumäel. „Meil on kõik reeglid kirjas, aga inimesed ikka rikuvad neid,” ütles Kallemeets.

Enim rikutakse Kallemeetsa sõnul kahte reeglit: tuubiga ei tohi sõita nooremad kui kuueaastased ja enne laskumist tuleb eelmise laskuja lahkumine ära oodata. Mäel ollakse hädas 11–13aastaste kelgutajate ja tuubitajatega, kes rikuvad just teist reeglit. „Kui küsin, et miks, vastavad nad, et nii on ju põnev. Üks-kahe sõita pole huvitav,” rääkis Kallemeets.

Laupäeval juhtuski mäel õnnetus, kus lapsele sõideti lumerõngaga otsa ja ta vajus arstiabi. Kallemeetsa sõnul toimus õnnetus just seepärast, et mäest sõitis korraga alla mitu inimest. Lapsele otsa sõitnu lasi alla enne, kui eelmine kelgutaja eest läks.

„Mul suu väsis rääkimisest ära,” ütles Kallemeets. „Nii kui selja keerad...” Nüüd on tema sõnul palgatud teinegi turvamees, et Palivere kelgumäel paremini silma peal hoida.

OLULINE INFO LÄÄNE ELU TELLIJALE

Kandeperioodi hinnad

	PABERLEHT	DIGILEHT	PABER+DIGI
E-ARVE (hind ei muutu)	11.-	7.-	14.-
1 KUU	13.-	8.-	17.-
3 KUUD	38.-	20.-	48.-
6 KUUD	73.-	37.-	92.-
12 KUUD	133.-	74.-	170.-
PÄEVAPILET (hind ei muutu)		1.50	

E-arve on soodsaim ja mugavaim viis lehe tellimiseks.

KUIDAS SÕLMIDA LÄÄNE ELU TELLIMISEKS E-ARVE?

- **E-arved** – lihtne ja turvaline võimalus arvete maksmiseks
- **Käepärane:** kõik arved ühes kohas, internetipangas.
- **Mugav:** e-arvete tasumine toimub automaatselt.
- **Keskkonnasõbralik:** e-arved asendavad täielikult paberarveid.

E-ARVE LEPING

- Lääne Elu tellimiseks saab e-arvet sõlmida ainult Swedbanki või SEB kontorites ja internetipangas.
- E-arve on elektrooniline dokument, mille saadab pank arve väljastaja (Lääne Elu) ja mis asendab täielikult paberarvet. E-arvete pank saatmise eeldus on kokkulepe lugeja ja arve väljastaja vahel.
- E-arve sõlmimiseks on vajalik viitenumber, mille lepingu sõlmijale väljastab Lääne Elu – info telefonil 473 7111.
- E-arveid saate tellida internetipanga menüüpunktis Maksed → E-arved.
- E-arvega toimub lehe tasumine 1 kuu ette.
- Hoolitsege selle eest, et Teie kontol oleks kokkulepitud maksepäeval piisavalt raha.
- E-arveid näete oma internetipangas – saate kõik arved kätte ühest kohast ja korraga, olenemata sellest, kus parasjagu viibite.

PÜSIKORRALDUS

- Lääne Elu tellimiseks saab sõlmida püsikorralduse ükskõik millises pangas. Püsikorralduse saate vormistada internetipanga menüüpunktis Maksed → Püsikorraldused. Püsikorraldusega on Teie arved alati õigel ajal makstud ja Te ei pea maksete tegemisele oma aega kulutama.
- Püsikorraldusega toimub lehe tasumine 1 kuu ette.
- Hoolitsege selle eest, et Teie kontol oleks kokkulepitud maksepäeval piisavalt raha.

Telli Lääne Elu juba täna e-arvega või võta soovi korral ühendust le@le.ee või tel 473 7111.

LODUSHARIDUS

Silma õpikojas hakkab tegutsema Innokas

Oktoobris tühjaks jäänud Silma õpikojas alustas reedel tegevust innovatsioonikeskus Innokas, kes tahab nüüd suurendada loodushariduse osakaalu.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Reedel kogunes Silma õpikotta poolsada last ja lapsevanemat, et uurida, mis plaanid on innovatsioonikeskusel Innokas Silma õpikojas ning osaleda avamispäeva õpitubades.

Innoka keemikuid juhendav Pille Alekand näitas õpikoja verandil, kuidas kuiva jääga tekitada suitsu nii, et ei pea midagi põlema panema. Abiks olid tal noored, alles 1. klassis õppivad keemikud Liisbet ja Teresa. Kuigi tüdrukud veel koolis keemiat ei õpi, on see nende sõnul põnev aine. „Kõige ägedamad on keemiakatsed,” ütlesid nad kui ühest suust.

Teine grupp lapsi sai pärast õpikoja ametlikku avamist ja tordisõõmist Innoka juhi Angela Leppiku juhendamisel mikroskoopidega putukaid vaadata ja tuulegeneraatoreid ehitada ning kolmas grupp uue loodusõpetaja Vivika Palu juhendamisel linde vaadelda.

Palu on üks, kes hakkab Silmal edaspidigi lastele loodusteadmisi jagama. Matku korraldaj ja linnuvaatlust harrastav Palu peab tähtsaks, et lastel oleks koht, kus nad saaksid looduses käia. „Paljudel linnalastel pole maakohta ja sageli ei tehta lihtsamatelgi puudel vahet,” ütles ta.

Kuigi Palu ise huvitub lindudest, pole muu loodus talle samuti võõras. „Kui linnuvaatlusega mööda metsi hulguvad, vaatad ikka kõike, mitte ainult linde,” ütles ta. Palu ei välistanud, et tulevikus võib sügavama huviga lastest sarnaselt robotikule ja keemikule kujuneda Innoka loodushuviliste rühm.

Tuleval nädalal 11aastaseks saava Innoka juhataja Leppiku sõnul ei tähenda Silma õpikotta kolimine, et keskus Uuemõisas Tradilo majas tegevuse lõpetaks. Vastupidi, see annab võimaluse tegevust laiendada ja hakata senisest rohkem loodusharidust pakkuma.

„Siiani oleme kõik loodusmatkad teinud Uuemõisa pargis ja Rannarootsi keskuse taga pargis. Sellisest kohast nagu siin oleme pikka aega unistanud,” ütles Leppik.

Enne Silma õpikoja ametlikku avamist on Innokas seal kor-

Lapsed jälgivad kuiva jääga suitsu tegemist.

2 X KAIRE REILJAN

Mikroskoobiga sai uurida putukaid.

raldanud lastele juba kaks katse-laagrit. „Testisime ruume ja vaatasime, kuidas meie elu siin toimima saaks hakata,” ütles Leppik. Tema sõnul meeldis laager seal osalenutele väga ja nad tahavad tagasi tulla.

Selliseid nädalalõpulaagreid on Leppiku sõnul kavas korraldada talvel paar korda kuus, aga suvel on kindlasti tulemas pikemad laagrid. Suvel plaanib Innokas Silmal pidevalt avatud olla. „Soovime teha siin mitmesuguseid koolitusi ja kutsume kindlasti palju põnevaid külalisi,” rääkis Leppik.

„Tuleme siia ka oma õppetöoga,” ütles Leppik. „Kui on vaja mingile probleemile lahendus leida, kaasame oma programmeerijad ja robotikud.” Ta tõi

näiteks Silmal oleva parve, mille puhul oleks vaja mõelda, kuidas sellega merele saada. „Selle lahenduse leiavad meie robotikud: nemad peavad mõtlema, kas teevad hammasratas- või rihmülekanne,” ütles Leppik.

Silma õpikoja ruumid jäid tühjaks oktoobris, kui 15 aastat seal tegutsenud Marko Valkeri juhitud looduskool lõpetas lühikesse etteatamisega Saunjas tegevuse ja kolis täielikult Nõvale, kus tegutseb nüüd Nõva looduskooli nime all.

Lastele loodushariduse jagamiseks Silma õpikoja kompleksi rajanud loodushuviline ettevõtja Olari Taal hakkas tühjaks jäänud kohta otsima uut tegutsejat. Leppiku sõnul lugesid nemad ajalehest, et looduskool Silma

õpikoja ruumides lõpetab. „Alguses olime uudist lugedes täitsa kurvad, et nii tore koht jääb tühjaks. Umbes nädala pärast tekkis aga mõte, et äkki võiksime meie siia laiendada, sest see on ju loodushariduskeskus ja see on just asi, millega meiegi tegeleme,” rääkis ta. Telefonikõne Taalile tegi selgeks, et ruum on veel vaba.

Innoka kõrval oli veel paar huvilist, kes Taali sõnul Silma õpikoja vastu huvi tundsid. „Aga nemad [Innokas] olid kõige aktiivsemad,” ütles ta.

Taali sõnul on ta asjade selise arenguga rahul. „Miks ma selle kompleksiga muidu pihta oleks hakanud. See on ju loodushariduse andmiseks rajatud,” ütles ta.

Ukraina lapsed tutvustavad oma kodumaa sümboleid

Haapsalu lasteraamatukogus avati laupäeval päevalil- lede meisterdamise töötoaga Ukraina laste käsitöö näitus. Vaadata on Haapsalu ukrainlaste pühapäevakoolis valminud looming.

„Nad on kujutanud oma kodumaa sümboleid, mida pole mitte vähe,” ütles näitust tutvustades lasteraamatukogu bibliograaf Krista Kumberg. „Siin on päevalilli, aga ka moone ja küpseid nisupäid. Niisugune pill nagu banduura. Otse loomulikult ka lodjapuu. Kõigile on seinale lisatud seletus,” ütles ta.

Kumbergi sõnul sai ta näituse avamisel teada, et ukrainlastel on pelmeenid alati lihaga ning kui taina sees on kohupiim või moos, on need vareenikud. „Aga need on ka suuremad kui pelmeenid,” lisas ta.

Kumberg juhtis teiste seas tähelepanu pildile, millel Alisa kujutas Ukraina vapi kolmhammast (trõzub) linnuna, kel loorberioks nokas.

Lisaks on lapsed kujundanud Ukraina ristpistetikandi – võšõvanka – mustrite kavandeid. „Võšõvanka on nüüd jälle tähtsaks tõusnud, nagu kõik muugi, mis rahvuslik. Ukraina

ristpistemustritel on aga sage- li ka alfabeetiline tähendus. Oskaja loeb sellest tikandist välja nime. Varasemate aegade tikanditel veel selle, kust riide kandja pärit on, kui rikkast perest ta on, kas ta on abielus või kas tal lapsi ka on,” rääkis Kumberg. Näitusel on väike spikker, mille abil peaks laste kujundatud mustritel nende nime kohta teavet saama.

MTÜ Ukrainians in Haapsalu laste pühapäevakooli juhendab Alona Yevchenko. „Pühapäeviti käivad meil koos lapsed meisterdamas ja joonistamas, veel tähistame ukraina kultuuri suuri

tähtpäevi. Kõik, mida teeme, on seotud Ukraina ja ukraina kultuuriga,” ütles ta.

Yevchenko sõnul on tähtis, et lapsed oma kultuuri ei unustaks. „Teiseks sellepärast, et paljud neist igatsevad taga Ukrainat. Need, kes tulid 2022, on juba suuresti kohanenud ja eesti lastega sõbrunenud. Meil on ka lapsi, kes tulid alles sügisel, ja nemad igatsevad väga Ukraina järele,” rääkis juhendaja.

Lasteraamatukogus on näha 4–12aastaste laste töid. Ukraina pühapäevakooli tegevusest võtab osa kuni 15 last.

ANDRA KIRNA

KEELETARK

Hea Toomas toob jõulud, paha Nuut viib jõulud

Toomapäevaga algas jõuluaeg, kuid millal pühad lõpevad? Vanasti öeldi, et „Hea Toomas toob jõulud, paha Nuut viib jõulud”. Lääne-Eestis pandi varemalt jõuluajale punkt nuudipäeval, „nii et ka uusaasta ja kolmekuningapäev kõige oma vahelise ajaga moodustasid jõulupühi”. Folkloorist Mall Hiimäe on tõdenud, et nuudipäev ei peaks üle-eestilistes kalendrites olema just kitsa levikuala tõttu.

Nuudipäeva on tähistatud 7. jaanuaril, aga ka 13. jaanuaril. Üldiselt ei ole nuudipäeva seos-

tatud niivõrd kuupäevaga, kui- võrd on öeldud näiteks jõulu esmaspäev, kolmekuninga järelpäev, pärast kolmekuningapäeva, viimane pühade päev.

Lääne-Eestis on kasutusel olnud sõna *nuutima* – nuudipäeval külas käima. Nimelt liikusid mehed perest perre õlgedest tehtud nuudiga ja „aeti pühad välja” (Risti). Samas käisid nuudipäeval „mihed pühade õlut otimas” (Reigi). Tööd sel päeval muidugi ei tehtud.

Pühadeaega veel mõneks päevaks jagub! MONIKA UNDO

● VEHKLEJAD

Endel Nelise fondi esimesed stipendiaadid on Laasik ja Trynova

Möödunud aastal loodud Endel Nelise fondist said esimesed stipendiumid Haapsalu noorvehklejad Oliver Laasik ja Julia Trynova.

MALLE-LIISA RAIGLA
malleliisa@le.ee

„Nad on meil kõige säravamad esindajad,” ütles fondi üks looja, vehklemistreener Peeter Nelis.

Esiialgu on fond mõeldud Haapsalu noorvehklejate toetamiseks, Nelise sõnul võib toetuse maksmine aga laieneda. „Oleneb, millised mõtted võtab,” ütles ta. „Start oli hea.”

Nelise sõnul pelgas ta esialgu, et esimesel fondi tegutsemise aastal ei saa üldse stipendiume välja maksta, sest rahvuskultuuri fondi juurde loodud fondist ei saa lepingu tingimuste järgi väljamakseid teha enne, kui fondi põhikapitali suurus on 10 000 eurot. See summa saadi aga kokku.

Fondile annetajaid on Nelise sõnul 30 ringis, annetati kümnest eurost tuhandete eurodeni. Annetajate seas on inimesi, kes üldiselt ei anneta, kuid Endel Nelise fondi noorvehklejate toetamiseks annavad hea meele, lisas ta.

Endel Nelise fondi eesmärk on toetada noorte vehklejate arengut ja enesetäiendamist. Esimesed stipendiaadid said mõlemad tuhande eurose toetuse treeninguteks ja võistlustel käimiseks.

Üks ajend fondi loomiseks oli Peeter Nelise sõnul seegi, et Endel Nelisel on tänavu 100. sünniaastapäev.

Fondi stipendiumid antakse pidulikult üle 19. jaanuaril Tallinnas Mustpeade majas.

Oliver Laasik.

Julia Trynova.

MALLE-LIISA RAIGLA

HELEN NELIS-NAUKAS

Korvpalli rahvaliiga meister selgus ülipõnevas finaalis

Laupäeval tuli ülipõnevas finaalis esimest korda Läänemaa rahvaliiga meistriks Mägari võistkond.

4. jaanuaril toimus Haapsalu spordihoones juba 31. Läänemaa rahvaliiga korvpallis, kus osales kokku kuus meeskonda. Meeskonnad jagati kahte alagruppi.

A-alagrupis olid selgelt tugevamad Tehnikatark/Nõva ja Mägari, kes olid Spordikoolist üle vastavalt 31:19 ja 33:16. Omavaheline mäng oli neil tuline ning läks tänu Jürgen Proosvälja kolmepunktiivisele lisaajalegi. Mängu võitis Nõva 20:17 ja kindlustas sellega endale alagrupi esikoha.

B-alagrupis näitas parimat minekut Pühapäevaklubi, kelle eest tegi superesituse Renato Lindmets. Võidud Vatla üle 28:24 ja Saunaklubi üle 34:22 tõid alagrupis esikoha. Poolfinaali pääses ka Vatla, kes oli omakorda üle Saunaklubist 38:13.

Esimeses poolfinaalis kohtusid Tehnikatark/Nõva ja Vatla. Nõva näitas kindlamat mängu, kuigi Vatla võitles visalt ja Eerik Rumm lisas kahe kolmepunktiivise mängu eelvust. Siiski viisid Raiko ja Reno Orumaa ning Sandor Mattheuse korvid Nõva finaali 22:15.

Teises poolfinaalis sai Mägari väga hästi kaitses hakkama Pü-

Rahvaliiga meister Mägari võistkond.

TIIT TREIMANN

hapäevaklubi liidri Renato Lindmetsaga ja tasuks võit 34:26.

5.–6. koha matšis alistasid Spordikooli poisid Saunaklubi 29:7. Head mängu näitas Evert Tetto.

3.–4. koha mängus kohtusid uuesti Vatla ja Pühapäevaklubi. Vatlal tuli taas tunnistada vastaste paremust, seekord tulemusena 14:20.

Nii lõpetas turniiri kolmanda kohaga Haapsalu Pühapäevaklubi, kelle koosseisu kuulusid Renato Lindmets, Ardo Jürjer, Janno Soon, Urmet Püve, Indrek Allemann, Avo Ku-

risman, Ivar Kundla, Eke Kikut ja Garri Lillemets.

Finaal Tehnikatark/Nõva ja Mägari vahel oli veel tulisem kui alagrupis. Esimese poolaja järel juhtis veel Mägari 10:7, kuid teisel poolajal läks Nõva ette 20:15. Tormilise lõpuga suutis Mägari järele tulla ning mäng läks jälle lisaajale.

Lisaajal ei suutnud kumbki võistkond ette rebida. Mängu ohjes hoidmisega nägid kurja vaeva ka kohtunikpaar Paavo Veermäe ja Avo Rünk. Finaali saatus otsustati alles teisel lisaajal, kui Mart Lumeste tõi

järjest 5 punkti ning Ruts Lumiste tabas korvi alt. Nii võitis tulemusega 29:25 esimese rahvaliiga meistritiitli Mägari meeskond.

Mägari koosseisu kuulusid Ruts Lumiste, Mirkko Lumiste, Jürgen Proosväli, Mart Lumeste, Niklāvs Kaulinš, Endrik Nõmmik ja Karl Mustkivi.

Tehnikatark/Nõva eest mängisid Raiko Orumaa, Reno Orumaa, Paul Ööbik, Sandor Mattheus, Aksel Erit, Ingmar Kase-metsa, Allan Silla, Tormi Voog ja Mihkel Filipenko.

ENN KERGE

Läänemaa JK Haapsalu võitis Tallinnas turniiri

Tallinnas aasta lõpus peetud kolmandate liigade 3. turniiri võitis Läänemaa JK Haapsalu.

Kümme meeskonda oli jagatud kaheks alagrupiks. Läänlased mängisid end alagrupis teiseks, saades tabelisse kolme võidu ja ühe kaotusega üheksa punkti.

Poolfinaalkohtumises mindi vastamisi B-grupi võitja Ulasabat C.F. Ilga. See mäng võideti Aleksandr Vassiljevi väravast 1:0.

Finaalis ootas ees Valga FC Warrior, kellelt saadi alagrupis ainsana kaotus. Kuigi Läänemaa suutis juba teisel minutil Artur Matto väravast juhtima minna, löid vastased ühe värava tagasi ning normaalaja lõppes 1:1 viigiga.

Ees ootas penaltiseeria, kus läänlaste kangelaseks tõusis väravasuul seisnud Markus Metsalu, kel õnnestus valgalaste neljas penalti ära kaitsta. Nii võideti penaltiseeria tulemusega 4:3.

Turniiri parimaks väravava-hiiks kuulutati haapsallane Markus Metsalu.

Läänemaa JK Haapsalu meeskonda esindasid Aleksandr Vassiljev, Rando Suuster, Robert Andreas Sepp, Tarvo Manni, Artur Matto, Reimo Unt, Markus Metsalu, Ken Sinkevicius, Andro Suuster, Keidt Siimon ja mängiv treener Mart Pulst.

TRIIN VELLEMAE

● LÜHIDALT

Maadlejad võitsid viis medalit

Aasta lõpus Tartus Eesti maaülikooli spordihoones peetud EPA (Elu Parimad Aastad) maadlusturniiril võitsid Lääneranna ja Martna spordiklubi maadlejad kokku viis medalit.

Kuni 30 kg tüdrukuid sai kulla Lääneranna spordiklubi maadleja Marta Kolõtšev. Martna tüdrukud said veel kaks medalit: Mai-Kättriin Mölder teenis (kuni 40 kg) hõbeda ja Johanna Tsekenjuk (kuni 60 kg) pronksi.

Kulla tõi U17 noormeeste kuni 71 kg klassis ära veel Martna spordiklubi maadleja Jarmo Danilov. Kuni 62 kg U15 klassis sai teise koha Lääneranna maadleja Lauri Laev. Lääneranna võistlejaist tuli kuni 75 kg U15 neljandaks Kristjan Kolõtšev ja kuni 52 kg U15 viiendaks Ardon Alesmaa.

Samal võistlusel said neljanda koha veel Joonas Tammemägi (kuni 38 kg U15 noormehed), Argo Vispert (kuni 68 kg U15 noormehed) ja Jarko Danilov (kuni 97 kg täiskasvanud) Martna spordiklubist. Kalle Vaher Martnast oli (kuni 62 kg U15) klassis kuues.

Kokku osales võistlusel 121 maadlejat Eestist, Leedust ja Soomest.

Lääne Elu

Trynova tuli Itaalias naiskonnaga kaheksandaks

Eesti kuni 20aastaste vehklemisnaiskond sai nädalavahetusel Itaalias Udines maailma karikavõistluste etapil 8. koha, võistles ka Haapsalu vehkleja Julia Trynova.

Osales 21 naiskonda. Võistkonda kuulusid peale Trynova veel Dinara Anis, Maria Embrich ja Leana Mironov.

Samas peetud individuaalsel maailma karikavõistluste etapil sai Eesti naistest parima tulemuse Dinara Anis, kes sai 19. koha. Julia Trynova jäi 137. kohale.

Lääne Elu

Oliver Laasik oli Baselis edukaim

Šveitsis Baselis toimunud vehklemise U20 maailma karikavõistluste etapil oli Eesti noormeestest edukaim Oliver Laasik 29. kohaga.

Baseli MK-etapil osales 286 sportlast. Eesti vehklejaist võistlesid veel Edvin Jahu (39. koht), Mathias Murumaa (47.), Nikita Doronin (103.), Jüri Khudobkin (117.), Ott-Hendrik Erss (190.) ja Marek Puhm (236.).

Baselis toimunud U20 meeskondlikul võistlusel, kus osales 28 meeskonda, saavutas Eesti koondis 9. koha. Võistkonnas vehklesid Edvin Jahu, Mathias Murumaa ja Nikita Doronin.

Lääne Elu

Orul sai valmis liuväli

Oru spordiklubi ühismeedialehe teatel sai esmaspäeva pärastlõunaks valmis uisuväljak.

Jalgpalliplatsi juures asuva liuvälja jää on veel veidi konarlik, aga see peaks Oru spordiklubi teatel tänaseks lubatud sulailmaga siledamaks muutuma.

„Uisuväljakust hakkab juba asja saama. Viimane kastmine enne sulailma sai tehtud. Nüüd 4 tundi jäätumist ning kella 15 paiku peaks saama juba uisutada,” seisis Oru spordiklubi teates.

Lääne Elu

Vähene jää ei lasknud jääpurjetajail võistelda

Eelmisele nädalavahetusele plaanitud jääpurjetamise Eesti karikavõistluste esimene etapp lükati Eesti jääpurjetamise liidu teatel sobilike jääolude puudumise tõttu edasi.

Järgmine etapp on liidu andmeil plaanitud sellele nädalavahetusele. Kokku on tänavustel karikavõistlustel kavas läbi viia neli etappi.

Lääne Elu

JÄRJEJUTT

Kui kodust kord laia maailma ...

Elmar Veskeri (1928–2017) mälestused

Olen tänulik oma vanematele, kes pärandasid mulle raudse tervise.

Ohtra metaani tõttu oli kaevandus väga plahvatusohtlik. Minu ajal juhtus kaks väiksemat plahvatust, neist teise ajal sai surma 12 inimest. Hiljem toimus selles neetud surmaveskis veel kaks suurt plahvatust, viimases hukkus 63 meest ja kaevandus suleti mõneks ajaks. Kaevanduses oli võimalus surma saada väga mitmel põhjusel, surm oli tavaline asi.

Kui 1956. aasta 17. mail vabanesin, keelitati mind Vorkutasse tööle tagasi tulema. Andsin eitava vastuse.

Vorkutas välja antud passi kolmandale leheküljele kirjutati „Положение о паспортах“. See tähendas keeldu elada Moskvas, kangelaslinnades, liiduvabariikide pealinnades, piiritsoonis. Asusin elama Keilasse, lõpetasin seal kohaliku õhtukeskkooli ja 1961 astusin Tartu Riikliku Ülikooli arstiteaduskonda, kehakultuuriosakonda. Hiljem, kui töötasin Keila rajooni spordiühingu „Jõud“ esi-

mehena, hakkas niisugune passitööd segama, sest keelutsoon ulatus Keilani välja. „Kaotasin“ passi ära, uus pass oli puhas. Vana passi põletas öde Herta ära, sellest on nüüd isegi kahju, oleks hea „reliikvia“.

Mart Kuum küsis, kas ma ei tahaks tulla markšeiderite büroosse maa-aluseid mõõdistamise ja kaardistamise töid tegema. Oo-jaa! See oli nii rabav, et tegi sõnatuks. See oli saatuse käsi. Mõistagi käis see loomulikult läbi laagri eriosakonna ja minu toimikute.

Esiteks olin abitööline, seejärel töö nivelliiri ja teodoliidiga, joonestamine ja valguskoopiate tegemine. Muidugi tuli maa all käia, kuid see oli juba teine maailm. Markšeiderite büroo oli „Kapitalnajas“ eestlaste ja leedulaste pärusmaa, juhatajaks küüditatud volgasakslane Tšakan.

Kaevanduse joonestaja oli eestlane, Tartust pärit Leonhard Kukk, kes õpetas mulle selgeks tema enda konstrueeritud masinal valguskoopiate tegemise. Kui Leonhard

1954. aastal vabanes, määras kaevanduse ülem muu juones-tajaks ja ohutustehnika inspektoriks.

See oli hii-gelsuur kaevandus – neli horisonti, sügavus 416 m, kaevanduskäike koos maha-jäetutega kuni 700 km. Mehi töötas 14 jaoskonnas kolmes vahetuses 1800 ringis.

Pilet vabadusse. Rongipilet Vorkuta - Tallinn. 7. mai, 1956.

Lõpp

• Kui 1956. aasta 17. mail vabanesin, keelitati mind Vorkutasse tööle tagasi tulema. Andsin eitava vastuse.

ARRIVA OÜ	SÄRU	LILLE... (KIMP)	IIRI NAEL	TALU	NIGERIA PEALINN	TULEMUS	NOOT	H NAABER	... RAIG	VILJA-KANDMISE IGA
	KESK-VÕIMULE ALLUTATUD RIIK									
	RADA			KATOLIKU VAIMULIK EESTI KIRJANIK				VÄLJA ARVATUD PAASI SISALDAV		
	MUDANE OLEK						HÄRRA POOLAS ... KAUPMEES			
	TSENTNER			TEENINDAJA LENNUKIL VALLSELJAK						
	NANO-	PIIMJALT LÄBIPAISTEV NAISENIMI							...KIRI HAARDTÖSTUK	
	... OSTRAT				PURJU, VINTI ROOTSI MAAKOOD					
	VALI, RANGE									
	KÜSISÖNA			PAPA SUGULANE			TÖÖ- JA ENERGIATÜHIK ILMAKAAR			
	ASTAAT			USA KÕRVPALLUR HISPAANIA FI-PILOOT				...KAASLANE ... LOTMAN		
	(PUU)-ÄMBER				KODUMAINE DZINNAMARK SEE ON					VANA-KREEKA LAULIK
	1000.	VALGUSTUS-TIHEDUSE ÜHIK NOOT				MÜRKMADU SAAR IIRI MERES				
	ÜKSLIGE (MAT.)						... KUNNAS PRANTSUSE HELILOOJA, PIANIST			
	EELTINGMUS						ALEVIK VIRUMAAL EVA PERONI HÜÜDNIMI			
	MEHENIMI								DETSI ...ÜTLEV (INESSIV)	
	EHK	BELGIA KIRJANIK ... NOOL								
	VENE FILMINÄITLEJA						... OLLA! KELLEL			TULEVIKUS OOTAMAS
	DOKTOR		... SALU-MÄE SADAM					EESTI KEELES SIDESÖNA		
	SISSEPÄÄS			KUNSTNIKU TÖÖRUUM JOOD						
	SÄDISTADES						(VANKRI)-TELG			

KUHU MINNA

- KINO**
Haapsalu kultuurikeskuses:
„Mootorsaed laulsid“ 7. jaan kl 17.30, 8. jaan kl 19.30, 11. jaan kl 13.
„Sellised väikesed asjad“ 7. jaan kl 19.45.
„Missioon Tiiger“ 8. jaan kl 17.30.
- KOHTUMISÕHTU**
Kolmapäeval, 8. jaanuaril kell 18.30 on Asuküla koolimajas külas populaarse hommikujuttude autor Märt Treier.
Kohtumisel tutvume tema uue ja esimese ilukirjandusliku teosega „Ära. Laulud laokil inimesest“. Oled oodatud!
Kohvilaud 5.-
Info: asukylaselts@gmail.com.
- NÄITUSED**
Keskraamatukogu (Posti 3):
laenus- ja lugemissaali vitriinides näitus „ARS 80“, keraamika Vilve Virro ja Tiina Tõnisma kogudest.

- Ants Laikmaa muuseum** (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula):
R-P 11–16. www.salm.ee.
- Rannarootsi muuseum** (Sadama 32, Haapsalu)
T-L kl 10–16. Muul ajal ettetellimisel, tel 5562 3993. www.aiboland.ee.
- Rõude muuseum**
1. oktoober – 1. mai avatud ettetellimisel roudemuuseum@gmail.com või telefonil 5683 1203, Maie.
- Lihula muuseum** on avatud ettetellimisel E-R 10–17.
Tel 5333 8586. E-post: lihulamuseum@laaneranna.ee.
- Hanila muuseum:**
ekskursioonid ettetellimisega. Tel 509 9663. E-post: hanilamuuseum@laaneranna.ee.

HOOLI RASKUSTESSE SATTUNUD PEREDEST!

Läänemaa Abikassa ootab heade inimeste ja organisatsioonide annetusi, et toetada raskustesse sattunud peresid Läänemaal. Annetusi saab teha MTÜ Läänemaa Abikassa kontole EE592200221046665398, Swedbank AS. Teave veebis www.abikassa.ee.
E-post laanemaa.abikassa@gmail.com.

KAKURO

Keskmine				18	14		
		17	16	14		19	
	39						4
	26			18	16		
		17	15	24			
	33					6	4
	23			10			
			24	3			
				4			

Loe veebis online.le.ee.

MÜÜK

10.01 toome kõrgevaliteedilise ja kodumaise sealiha, hakkliha, ahju-, suitsu- ja verivorstid, kulinaariatooted, soolaliha, suitsusingsid, pasteedid, sealihakonservid ja subproduktid järgmistesse sihtkohtadesse: Järva-Jaani – Roosna-Alliku – Paide – Türi – Käru – Lelle – Kehtna – Rapla – Märjamaa – Laukna – Koluvere – Kullamaa – Lihula. Veerand siga al 3.75/kg. Väiksemaks tükeldamise võimalus. Tellimus esita 5358 6772 või vajanguperefarm@gmail.com. Tarned vahemikus 14–21, kellaag helistatakse veel ette.

15.01 toome kõrgevaliteedilise ja kodumaise sealiha, hakkliha, ahju-, suitsu- ja verivorstid, kulinaariatooted, soolaliha, suitsusingsid, pasteedid, sealihakonservid ja subproduktid järgmistesse sihtkohtadesse: Kose – Keila – Vasalemma – Ämari – Riisipere – Turba – Risti – Palivere – Taebla – Linnamäe – Haapsalu. Veerand siga al 3.75/kg. Väiksemaks tükeldamise võimalus. Tellimus esita 5358 6772 või vajanguperefarm@gmail.com. Tarned vahemikus 14–21, kellaag helistatakse veel ette.

PUIT

Vedu hinnas. Müüa kuiva ja märga küttepuid. Pikkus vastavalt soovile. Tel 5666 0431.

Müüa kuiva puud alates 65.-, transport 3–9 ruumi. Tel 505 5203.

Kandiline puitbrikett koos veoga, toome ka väiksemaid koguseid, soovi korral ladustame panipaika. www.briketivedu.ee, 507 8754.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Müüa küttepuid koos veoga. Info 5687 3966, timberexpert@online.ee.

Lepp 65.-, mustlepp 69.- KUIV PUU: okas 75.-, lepp 80.-, mustlepp 85.-, kask 95.-, kotipuu alates 2.80. Ostame raieõigust, puhastame krundid ja ostame võsa. Kriiske OÜ, 5648 6058.

TEENUS

Puurkaevude puurimine ja projekterimine. Vee- ja kanalisatsioonitööd ning septikute paigaldus. Rauaeraldus, filtrite paigaldus. Tel 521 7415, 504 2999, www.baltipuurkaev.ee.

Katuste renoveerimine/paigaldus. Plekk-, eterniit-, karg- ja bituumenkatused. Vihmaveesüsteemid, erinevate plekkide paigaldus. Saabtehtud OÜ, 5624 2511.

Ohtlike puude raie, võsaloikus ja kruntide puhastus võsast. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373, Randy.

FK Garaaz: söidukite remont, hoolitus, diagnostika (sh keevitustööd, rehvivahetus), väiksemad värvitööd. Asume Lihula mnt 27-156 Haapsalu, tel 5559 4158, fkgaraaz@gmail.com.

Viin ära vanarauda, oksa, ehitusprahhi, mööblit jm. Teen lammutus- ja ehitustööd, puude langetamine ja muud tööd. Tel 5802 9660.

Toimetused kuulutuste sisu eest ei vastuta.

Läänemaa toidupank kogub toitu puudust kannatavate leibkondade toetuseks Haapsalus ja Läänemaal.

Et toiduabi saada, võta ühendust kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajaga.

Aitame koos!
Tel 5355 4330

KIRIKUTEATED

SEITSMENDA PÄEVA ADVENTISTIDE HAAPSALU KOGUDUS

L, 12. jaan kl 11 piibliarutelu, **kl 12** jumalateenistus jutlusega. **E, 13. jaan kl 19** „Avastades Piiblit”. Loeme koos piiblitõlkedega ja otsime vastuseid elu suurtele küsimustele.

EELK KOGUDUSED HAAPSALU

T, 7. jaan kl 18.30 toomkoori lauluõhtu (Jaani saal). **R, 10. jaan kl 9** hommikupalvus. Teenib õpetaja Mart Salumäe (Jaani kirik). **P, 12. jaan kl 11** Kristuse ristimispuha jumalateenistus armulauaga. Lastekirik. Teenivad õpetaja Mart Salumäe ja Teno Ilves. Organist Lia Salumäe (toomkirik); **kl 12.30** reisisimuljed Jaakobiteelt (toomkiriku koguduse kantselei (Kooli 6) avatud K ja R 10–14. Info 5346 7922.

KULLAMAA

N, 9. jaan kl 10–14 kantselei lahti kogudusemajas. **P, 12. jaan kl 11** Kristuse ristimispuha jumalateenistus armulauaga kogudusemajas. Teema: ristimise and. Teenib õp Kari Tynkkynen ja oreil Triinu Pikkmetts.

PIIRSALU

P, 19. jaan kl 13.2 pühapäev pärast ilmumispuha jumalateenis-

tus armulauaga kogudusemajas. Teema: Jeesus ilmutab oma jumalikkude väge. Teenib õp Kari Tynkkynen ja oreil Ivi Küla. Veebruaris koguduse täiskogu koosolek kogudusemajas.

LÄÄNE-NIGULA

N, 9. jaan kl 9.30 hommikupalvus kogudusemajas. **P, 12. jaan kl 12** jumalateenistus armulauaga. **P, 12. jaan kl 12** pühapäevakool lastele. **N, 16. jaan kl 16** kogudusekool.

MARTNA

N, 9. jaan kl 10–13 kirikupood on avatud (kogudusemajas). **P, 19. jaan kl 12** jumalateenistus armulauaga; **kl 13** koguduse täiskogu koosolek (kogudusemajas). Martna kogukonnakohvik on avatud tööpäevadel kl 11–14. Rohkem infot 5809 3633 (Küllike Valk).

RIDALA

K, 8. jaan kl 16–18 koguduse kantselei on avatud (pastoraadis). **P, 12. jaan kl 13** pühapäevakoolitund; kl 15 jumalateenistus armulauaga (pastoraadis). Vt ka ridala800.ee.

KARUSE

Jumalateenistused toimuvad iga kuu 1. ja 3. pühapäeval algusega **kl 14** Karuse kirikus või Karuse kiriku talvekirikus.

Läänemaa vähiühing on pakkunud oma liikmeile ja nende peredele tuge juba üle kümne aasta. Oleme tänulikud abi ja toetuse eest. Läänemaa vähiühing, SEB EE621010220047448013.

Teade saada
adressil le@le.ee.

Lehes ilmunud teated on leitavad veebist online.le.ee/kategooria/tasutud-teated/.

SUDOKU

2		7				9		5
6			5		1			7
	9		4		8		5	
	2			1			4	
	5		7		2		6	
4			3		7			6
9		8				5		2

Regionaalhaigla
Verekeskus

TULE DOONORIKS,

kui oled terve, puhanud ja söönud, kehakaaluga üle 50 kg, 18–60aastane.

Võta kaasa isikultõendav dokument!

verekeskus.ee [f Doonorid](https://www.facebook.com/Doonorid) ja [Söbrad](https://www.facebook.com/Söbrad)

Toimetused avatud
E–R 8.00–16.30

Mälestame head sõpra ja kaasteelist
PEETER DIFFERTIT.
Meie kaastunne Tiiale ja lastele.
Krista, Tiina, Andrus, Liisu ja Peeter

Avaldame kaastunnet lähedastele
LEENI KISANTI
kaotuse puhul.
Naabrid

Tunde tasa lööb aegade kell, jääb ainult mälestus – hea ja hell...
Südamlik kaastunne Helile ja Helenale perega armsa ema ja vanaema
ERNA REICHARDTI
kaotuse puhul.
Alja, Kerli, Marek ja Marge peredega

Mälestame
JAANUS LOODMAT
ja avaldame sügavat kaastunnet Sirjele perega.
Ülle ja Maidu

Avaldame kaastunnet lähedastele
JAANUS LOODMA
kaotuse puhul.
Endised kolleegid Imatra Elektrist

Avaldame siirast kaastunnet lähedastele kalli
JAANUS LOODMA
surma puhul.
Lilia, Vello ja Raul perega

Lahkunud on ettevõtte esimene tegevjuht
PEETER DIFFERT.
Mälestame ja avaldame kaastunnet lähedastele.
Aktsiaselts Uninaks

Suure kurbusega teatame, et on lahkunud meie armas ema, ämm, vanaema, vanavanaema
LEENA KISANT
18.1.1937–3.1.2025.
Ärasaatmine 11. jaanuaril Hingeviulu matusebüroos, Kalmistu 3a.
Omaksed

Kaotusvalu hingest keegi võtta ei saa, aeg selle asendab mälestustega.
Oleme mõtteis Sinuga, kallis Heli, kui jääd huvasti oma armsa ema
ERNA REICHARDTIGA.
Tamme Daamed

Mälestame lapsepõlve parimat sõpra ja mängukaaslast, poissi naabertalust
JAANUS LOODMAT.
Meie siiras kaastunne perekonnale.
Silja ja Maimu

Avaldame siirast kaastunnet Sirjele, Maarjale ja Laurile kalli
JAANUS LOODMA
kaotuse puhul.
Anu, Taavi ja Tauno

Tuul puude ladvus tasa kiigub, me vaikes leinas langetame pea...

Hea Tiia!
Oleme sinuga, kui saadad oma elutee kaaslast
PEETER DIFFERTI
viimasele teele.
Haapsalu hoolekandekeskuse kolleegid

Teised vaagigu su vilju, sina lähed tasahilju puhkama mätaste vilusse...
B. Alver

Tunde tasa lööb aegade kell, jääb alles mälestus hea ja hell.
Mälestame kallist lennukaaslast ja avaldame kaastunnet lähedastele
ILMA TIIDEMANNI
lahkumise puhul.
Haapsalu I kk 39. lend

Üks küünal kustus, üks eluraamat sulgus...
Avaldame sügavat kaastunnet perekonnale
JAANUS LOODMA
kaotuse puhul.
Kastani 24, 4. trepikoja elanikud

Avaldame sügavat kaastunnet Birgitile ja tema lähedastele kalli venna
EGERT TÖKKE
kaotuse puhul.
Rühmakaaslased ja Siiri HKHKst

Teatame kurbusega, et lahkus meie armas mamma
ERNA REICHARDT
10.3.1930–6.1.2025.
Leinab Panga suguvõsa.

Sügav kaastunne Aivar Jõeäärle isa
PAUL AUGUST JÕEÄÄRE
surma puhul.
Töökaaslased Cipax Eesti ASist

Avaldame sügavat kaastunnet omastele
JAANUS LOODMA
surma puhul.
Matti, Andrus ja Allan peredega

BÜROO AVATUD E–R 10–15
KALMISTU TN 3A, HAAPSALU
TEL 58 503 340 (kontor),
5846 1111
www.hingeviul.ee
info@hingeviul.ee

Matusekorraldus Haapsalus ja Läänemaal, matuseteenused ja -tarbed, tuhastamine, haua- ja urnimatused, lahkunu transport surnukuuri (24/7 tel 58 007 504)

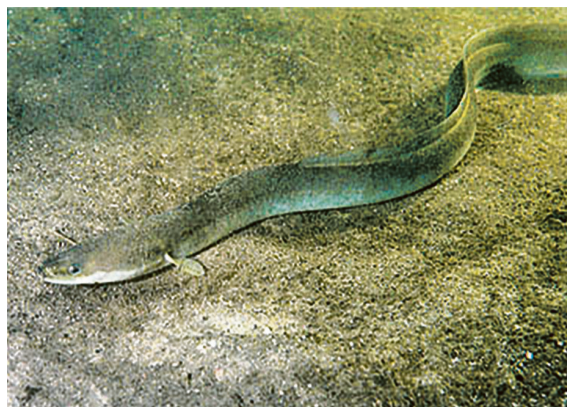
Teostame hauaplatside renoveerimis- ja hooldustööd Haapsalus ning Läänemaal. Müüme hauakive ja -piirdematerjale. Hinnapakumine ja info: hingeviul@gmail.com / 58 503 340

Reakuulutus (iga avaldamine): rida 2,10 (ühes reas 33 tähemärki koos tühikutega), arvestus käib täisridade kaupa; tööotsimiskuulutus 3.- iga avaldamine. Püsikuulutuse soovist kirjuta le@le.ee.

Teated: rida 3,20 (ühes reas 33 tähemärki koos tühikutega), arvestus käib täisridade kaupa. Raam ja paks kiri paberlehes lisavad igaüks hinnale 5 eurot.

Rubriik „Kuhu minna”: rida 1,70 (ühes reas 33 tähemärki koos tühikutega), arvestus käib täisridade kaupa. E-post le@le.ee. Leinakuulutus, matuseteade, tänu ja õnnitlus – väike 27.-, suur 53.- (erisik); väike 33.-, suur 63.- (firma).

VIIMANE VEERG

WIKIPEDIA

Tänavuse aasta kala tiitli sai angerjas

Ajakirja Kalastaja eestvedamisel valiti internetis rahvahääletusel 2025. aasta kalaks Euroopa angerjas (*Anguilla anguilla*). Lisaks sai hääletada ka ümarmudila ja trullingu poolt, aga angerjas võitis suure eduga.

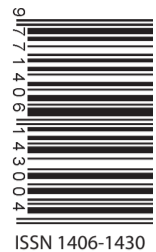
„Euroopa angerjas väärrib aasta kala tiitliga kaasnevat tähelepanu eeskätt seetõttu, et tema arvukus on viimase 45 aastaga kahanenud 90–95% ning liigi seisund on jätkuvalt halvenemas. Euroopa angerjas arvati kriitiliselt ohustatud liikide hulka juba 2008. aastal,” kirjutas aasta kala valimise lehel selle tava ellukutsuja Hanno Kask.

Ajakirja Kalastaja eestvedamisel valiti Eestis aasta kala seitsmendat korda. Varem on aasta kala tiitlit kandnud jõesilm, lõhe, haug, ahven, merisiig ja koha.

LÄÄNE ELU

Kolmapäev öö päev 1°...2° edela-, lõunatuul 4–9 (15) m/s	Neljapäev 0°...2° edelatuul 3–9 (16) m/s	Reede -3°...0° lõuna-, idatuul 2–9 (14) m/s	Laupäev -2°...1° idatuul 5–11 (17) m/s
---	--	---	--

VAATA KA
WWW.LE.EE

OTT SEPP

INDREK TAALMAA

JAN UUSPÖLD

LAVASTAJA ANTTO TERRAS made in Finland

KALEVIPOJAD

23.01 kell 19:00 Oru Kultuurisaal

Piletid müügil Piletilevis, Piletimaailmas ja kohapeal.

REINPAUL

OSTAME KASVAVAT ja LADUSTATUD VÕSA

Ralume võsast puhtaks kraavid, tee- ja põlluääred, lepidud, haavikud jne.

Info tel 5593 3899, kaido@reinpaul.ee
www.reinpaul.ee

Lääne Elu

paber- ja digilehe hinnakiri

PABERLEHT		PABER+DIGI		DIGILEHT	
1 kuu	13	1 kuu	17	1 kuu	8
3 kuud	38	3 kuud	48	3 kuud	20
6 kuud	73	6 kuud	92	6 kuud	37
12 kuud	133	12 kuud	170	12 kuud	74
E-arve	11	E-arve	14	E-arve	7
				DIGILEHE PÄEVA-PILET 1,50	

Lääne Elu

Siin võiks olla sinu reklaam!

Tellimiseks võta ühendust reklaam@le.ee.

Kui soovid jõuda potentsiaalse kliendini, siis tutvusta oma tooteid või teenuseid Lääne Elu veebis sisuturundusartikliga!

Lääne Elu
online.le.ee

Küsi lisa aadressil reklaam@le.ee.

Raamid
kuni **-70%**

Klaasid
kuni **-30%**

Karja 7, Haapsalu, tel. 47 34 737
E-R 10-18, L 10-15, P suletud
www.normanoptika.ee

473 7111
le@le.ee